

Lucía Lijtmaer

Esriptora

Periodista i escriptora formada a Barcelona, és autora de cinc títols d'assaig sobre memòria, feminisme i cultura pop, com *Ofendidos* (Anagrama, 2019) i *Yo también soy una chica lista* (Destino, 2017). Ha debutat en la novel·la amb *Cauterio*

CRISTINA CALDERA

“Les pèrdues d'amistats de debò són molt doloroses”

◆◆◆◆◆ Laura Serra

Lucía Lijtmaer (Buenos Aires, 1977) forma, amb Isabel Calderón, un dels tandems més escoltats de la ràdio actual gràcies al *podcast Deforme Semanal*, pel qual acaben de recollir el segon premi Ondas. Aquest èxit creixent li ha canviat la vida, perquè li ha permès dedicar-se només al programa i a escriure. Per això enguany ha debutat en la novel·la amb *Cauterio*, que entrellaça la història de dues dones: una noia a qui li trenquen el cor a la Barcelona del 2014 i un personatge real, Deborah Moody, una dona que al segle XVII va marxar al Nou Món i va arribar a fundar-hi un poble.

***Cauterio* fa avançar paral·lelament la història de dues dones que, d'una manera o una altra, s'han quedat soles, sense home.**

Volia partir de la idea de soledat i deslocalització. Volia veure què passa quan treus un personatge del seu hàbitat natural i el poses en un lloc diferent, com pot ser una emigració per qüestions religioses al segle XVII, quan no tenien idea d'on anaven i què

hi trobarien. La Deborah no se'n va per amor, se'n va cap als 60 anys per supervivència personal, econòmica i espiritual. El personatge contemporani està desmuntat, decideix abandonar-ho tot perquè no és capaç de lidiar amb el seu entorn i s'aïlla.

La dona d'avui té la vida material solucionada, però no la mental. L'altra, en canvi, està obligada a sobreviure i a ser una dona d'acció. A mesura que avança el llibre no pots evitar comparar-les i no en sortim gaire ben parades, les dones d'avui. No m'agradaria que cap dels dos personatges sigui vist com a universal. El personatge contemporani no són les dones del segle XX: és un personatge concret en un moment de la seva vida. Em cansa la idea que un personatge femení, en qualsevol novel·la o història, hagi de representar totes les dones o tota una generació. No: és un personatge amb les seves arestes i els seus conflictes. Com la Deborah, que és un personatge concret i real. No vull fer un retrat de la feminitat al segle XXI.

“**EM CANSA QUE UN PERSONATGE FEMENÍ, HAGI DE REPRESENTAR TOTES LES DONES**”

Al contrari de Lena Dunham, no vols ser la veu d'una generació. En absolut! Per què he d'assumir aquesta responsabilitat? En el fons, parlo de personatges molt concrets que poso en unes situacions perquè reaccionin. Són dues zombis [una literalment, perquè parla des de sota terra, i l'altra, narcotitzada] que em serveixen per fer preguntes existencials, que és la màgia de la literatura, poder fer-se preguntes: com actues en una situació límit? Es pot començar de zero?

¿Vols dir que s'ha de desenganxar *Cauterio* de *Deforme Semanal*, que sí que ha trobat molt públic que s'hi identifica i, per tant, funciona més com a veu generacional? Sí, tot i que, si et soc realment sincera, mentre escrivia la novel·la pensava que la meua veu com a escriptora i a *Deforme* era absolutament diferent, i no és cert. La veu del personatge contemporani sí que té parts còmiques que podrien sortir a *Deforme*, perquè funciona com una veu antropològica de com és tenir 30

anys i escaig a Barcelona i ser dona i tenir el cor trencat. Sí que hi pot haver una identificació. El que no vull és que tot serveixi com un arquetip.

El que tenen en comú les dues dones és la certesa que l'home que tenen a prop no els és bo, ni que elles creguin que sí. La dona jove s'auto-destruïx perquè no ho entén.

La idea de l'amor de parella convencional és el que no els acaba de fer felices. M'interessava com ella comença a dissociar-se. A tots ens passa, que el que projectem públicament no és el que sentim que som. Ella diu: “No eres conscient de la psicòpata que soc en realitat”. És una idea molt divertida. Intenta ser la parella que tothom vol que sigui, l'amiga que volen, i al final es desmunta perquè ella no és això.

En canvi, el que les diferencia és la manera de cauteritzar les ferides. La noia fa un viatge individualista, d'abandonament, solitari, i la Deborah Moody s'instal·la a Salem i comença a crear una comunitat. Volia parlar de com hem llegit la idea de les dones i la religió, desvinculada de la idea política. Quan les dones es tancaven en convents als segles XV, XVI i XVII, moltes vegades era per una recerca d'individualitat, eren intel·lectuals, buscaven una veu pròpia. Per què no pot ser una veu política i col·lectiva? Imagino que la Deborah construeix aquesta comunitat femenina. El personatge contemporani, en canvi, no té cap lloc on agafar-se.

És una deriva molt actual, l'individualisme, lligat al capitalisme. És difícil anar-hi en contra.

Tens raó. Però alhora és impossible sobreviure des de la individualitat absoluta. El fet mateix de narrarnos i dialogar és un acte col·lectiu, de comunicació necessària i entesa entre les persones. Fins a quin punt això es construeix amb consciència política, depèn més des d'on ho pensem. El llibre no té una intenció moral, però sí en certa manera sanadora. Les pors sempre són pitjors quan no les verbalitzes. *Cauterio* és un intent de poder anomenar les coses. Quan les anomenes, existeixen.

També és una novel·la sobre l'amistat femenina i com, sovint, les dones són les principals boicotadores del seu potencial.

Tinc una obsessió amb això, amb la idea que l'amistat és una qüestió important quan tens quinze o vint anys però a partir de certa edat el que se suposa que ha de ser més important és l'amor de parella. I hi ha certs vincles que sembla que es desdibuïxin, però en realitat hi tornes quan pateixes. No es parla prou d'aquests vincles o es fa de manera romantitzada, quan l'amistat implica dolors, traïcions, crueltats. Són grans amors. Les pèrdues d'amistats de debò són molt doloroses.

Al llibre escrius: “L'amor no et salvarà, i no passa res”.

Podem parlar de poliàmor i de vincles, però en realitat el relat de la parella estable encara és unívoc i central. I és una construcció del segle XIX i de principis del XX. El món ha canviat molt i les nostres emocions també, i encara hi ha una culpabilitat constant quan no aconseguim aquesta idea de l'amor total.◆◆